

Slovenski Tednik.

Politični in gospodarski list za kmetско ljudstvo.

Izhaja trikrat na mesec.

List velja za celo leto 2 gld. 80 kr., za pol leta
1 gld. 40 kr. — Posamezni list velja 6 soldov.

Uredništvo in opravišstvo lista je v „Narodni tis-
karni“ v Tavčarjevi hiši „Hotel Europa.“

Domače stvari.

— (Iz tržaške okolice) se nam piše 12. aprila.: (Interpelacija g. Nabergoja in deputacija do cesarja od slov. pol. društva „Edinost“.) V soboto 10. t. m. je poslanec Nabergoj interpeloval mestnega župana v mestnem svetovalstvu blizu tako-le: „Mogel sem izvedeti iz gotovega vira, da nekoliko dni pred prihodom Njih Veličanstva cesarja v naše mesto Trst, poslal se je od strani magistrata do Proseškega okrajnega načelnika neki dekret, s katerim se prepoveduje, da se nemajo tako zvaní „capi villa“ (po domače župani) udeležiti nikakoršne deputacije do cesarja ali ne podpisati kake adrese udanosti, ali kaj drugega jednacega, pod kaznijo, da bodo sicer odpuščeni iz službe. Torej si dovoljujem staviti do vas g. župan sledeče vprašanje: Je li res, da se je odposlal tak ukaz od strani magistrata, ali pa se je znabiti le okrajni načelnik sam predrznil kaj jednacega prepovedati. Dalje, ali se je tak ukaz poslal le za Proseški okraj ali pa tudi za druge okraje tržaške okolice, in ako je ta ukaz prišel od magistrata, je-li bil izdan z vašim dovoljenjem ali le po predrznosti katerega uradnika, in ako je to poslednje, kako mislite postopati zoper tako nezaslišano ravnanje.“ Kakor smo čuli, bil je mestni župan nekako nemiren pri teh vprašanjih, in se je izgovarjal, da o tej stvari mu nij nič znano, da bode pa stvar preiskal. No on bode uže stvar tako zasukal, da bode naš prijatelj (?) Bratič iz zadrege rešen.

Kakor vam uže znano, deputacija društva „Edinost“ je bila dosti prijazno spre-

jeta, ne vem pa, če vam je znano, da njen predsednik, čeravno od društva nepoklican za ta posel, se je vendar sam k namenjeni deputaciji pridružil in z nemškimi govorom društvo blamiral, čeravno kakor sem mogel čuti, so vsi udje omenjene deputacije zahtevali, da mora slovensko govoriti. A dr. Bizjak si je mislil: „e kaj bodem slovenski govoril pred cesarjem, to je pre „gmej“, in pa tudi frak in slovensko govoriti ne gre skupaj,“ za to pa so ne samo odborniki društva hudo razkačeni nad njim, temuč tudi cela okolica in posebno še mestni Slovenci se strašno hudujejo. Upamo, da g. Bizjak ne bode vodil več nobene deputacije.

— (Umrl) je ljubljanske deželne sodnije svetovalec Perko v 72 letu. Pokojni je bil dober jurist in v nepolitičnih rečeh dober sodnik. V političnih pak hud protivnik slovenstva, kakor so baš mnogi stari birokrati.

— (Iz Medvoda) se nam piše 11. aprila: Po občinskem zakonu se imajo, ako občina zahteva vsako tretje leto volitve župana in odbornikov vršiti. Pa dosti je znano, da če se na županski stol spravi kak starokopitnež, sedi, kakor bi bil prismolen, in nij moč iznebiti se ga, akoravno je za občino velika škoda. Ravno tako se tudi pri nas godi. Uže enajst let je eden in isti župan na krmilu, kar je pak za našo občino slabo in v vsacem oziru zelo zanemarjeno. S trudom in prošnjami smo zberali volitev odbornikov, katera se je 9. marca t. l. pod vodstvom g. dr. Hinterlehnerja vršila. Volilni listi z zapisnikom so se potem oddali dotičnemu višjemu uradu v pregled z nadejo, da bode v

kratkem času tudi volitev družega, za občino skrbnejšega župana, ki ga srenjčani težko pričakujejo, zakaj v naši občini je tako, kakor v Turčiji.

Ker je pa že čez 30 dnij, kar je bila volitev odbornikov, in volitve župana pa še zdaj nij, bila bi iskrena želja vseh srenjčanov, da bi se to prav kmalu zgodilo. Kaj je vendar uzrok, da se odlaša in odlaša? Ne mara, da nemarnost onih gospodov, ki so dobro plačani, a se jim čisto nič ne mudi delati.

— (Iz Mozirja) se nam piše 10. aprila: Naša prijazna savinjska dolina in krasne solčavske planine bodo pridobile večjo veljavo s tem, ko dobimo nov vožni pot, kateri bode peljal iz Luč v Solčavo. Žalibog, da pota v solčavske planine nemamo dose-daj; ta bi še več turistov privabil na „strme vrhe“. Štajersko planinsko društvo živo čuti velepotrebo takega vožnega pota in smatra sedaj to kot svoj nalog. Prosilo je — kakor smo te dnij poizvedeli — visoki deželni zbor ne samo za primerno subvencijo, — ampak je tudi gornjegradsko okrajno zastopstvo izpodbudilo, da bi blagovolilo tudi ono enako prošnjo štajerskemu deželnemu zboru podati — kar se je tudi že zgodilo. Ako pomislimo, da je Štajerska gledé števila prebivalcev in ploščnataga raztezaja velika — davkarska občina, v kateri leta 1875 ne stoji le s slabimi poti — v zvezi s sosednimi deželami, kar se mora vsak čudom čuditi, moramo le z veseljem pozdraviti, oni čin in srčno željo izreči, da bi se hvalevrednemu štajerskemu planinskemu društvu in baš tako tudi našemu okrajnemu zastopu posrečilo hvale vredni cilj doseči, do katerega so se že prvi koraki napravili. Še večjo hvalo bodo znali peti ovim ubogi solčanski prebivalci, ako bode visoki deželni zbor prošnjo nališati blagovolil, kar ne dvomimo. Gotovo bodeta visoki deželni zbor in vlada uvidela, da kultura, trgovstvo in bogatstvo dežele so odvisne od železnic in dobrih potov. Po številu železnic, dobrih cest se spozna napredek države. Zaradi tega je naša prva skrb in dolžnost, skrbeti za svojo domovino v

tem oziru in vse strune napeti, da bodo krožile njo mnogobrojne ceste. — Govorilo in pisalo se je tudi že, da napravijo železnico skozi savinjsko dolino. „Tagespost“ je obelodanila pred dobrim mesecem to novico. Morda pregovorimo pri priliki nekaj besedij o tej železnici, katera bi bila tako važna za Mozirjane in sploh za Savinjčane, kakor Predilska železnica za Goričane ali Loška za Gorenjce.

— (Tatovje.) V Horjulu pri Vrhniki so tatovje vlomili v štacuno Marije Jereb in ukrali blaga in denarja za 104 gld. Kmetje obdolžili so te tatvine cigansko druhal, ki je skozi vas šla dohiteli jo pri Polhovem Gradcu in izročili ljubljanskemu sodu.

— (Gad.) Iz Planine na Notranjskem se nam piše: V četrtek 15. t. m. popoldne je strupen gad Ambrožičevo Reziko, učenko prvega razreda, pri nabiranji cvetic tako hudo v prst pičil, da je bila revica v dveh urah mrtva. — Otroci! bodite pazljivi in varujte se strupenih kač.

— (Požar.) Pred kakimi tremi dnevi so pogorele v Šmihelu, hrenovske fare, tri hiše. Zasmodila je baje neka baba. — Zakaj? —

— (Požar.) Piše se nam: Dne 13. t. m. ob 10. uri zvečer unelo se je v Strahomeru pri Igu pod Ljubljano. Zgorelo je 19 hišnih in čez 40 postranskih, gospodarskih poslopij, 3 prešiči in ena goved. Ker je bila ravno huda sapa, bila je v pol ure cela vas v ognju, in ljudje niso mogli nič odnesti. Zavarovani so sicer nekateri bili, ali zavarovalnine niso plačali. Ogenj je prišel vsled neskrbljivosti ženskih, ki so ravno „štrene žetale“.

— (Ljubeznjiva nevesta.) Piše se nam od Čateža: V čatežkeji gori na Dolenjskem so 10. t. m. v vinogradu v hramu lepo sladko vince pojuckali 64 let stari Jurij Zidar, 17letna deklica Režalija Meserko in še ena dekla in en fant, s katerimi je v vinogradu prej kopal. Deklica se dobre kapljice navleče in sitna postane. Stari Zidar jo prime, skozi duri ven porine in za njo vrata zapre, ter mirno pije dalje.

Ko čez nekoliko časa iz hrama stopi, udari ga Reza Meserko, ki ga je zunaj čakala, tako strašno po glavi, da mu je klobuk in črepinjo prebila, da se možjani vidijo in bode starec skoro gotovo umrl. — Kdor hoče „energično“ nevesto naj pride po našo Režalijo, kadar bo kazni dostala. Tacih 17 letnih „lepotic“ je malo.

— (Zaradi nesrečne ljubezni) se je pred nekimi dnevi pri sv. Katarini nad Dobrovo obesil vaški krojač J. K. — Dekle mu je za to odrekla roko, ker je bil zapravljivec, je pijančeval in se mnogim opominom navzlic nij hotel poboljšati.

— (Tat umorjen.) Iz Šent Jurija na slovenskem Štajerskem se nam piše: 12. t. m. je tukaj prebodel žandarm nekega tatu, ker se je proti stavil pri preiskovanju v njegovej hiši. Ljudje so prav veseli, da so rešeni tega nevarnega človeka.

— (Predrzen tat) splazil se je nedeljo 11. t. m. zvečer v stanovanje v gledališkej ulici bivajočega črevljarskega mojstra g. J. Škerbinca, ter uže začel v skrinjah premetavati kaj bi odnesel, ko ga še v pravem času zapazi g. Š. soproga, ki je tatu preplašila. V begu jej je tat zasadel veliko rano z osrim nožem na glavi, ter bežal v zvezdo, a tu ga je mestna policija vjela in odpeljala na rotovž, kjer se je izvedelo, da tat nij nihče drugi, nego znan postopač in za mnoge kradeže uže več let zaprti J. Petijani.

— (Volk.) Iz Lokve se nam piše: Dne 8. t. m. je lovec v Danih v Nakelskej fari mej Divačo in Rodikom vstrelil volka, ki je tehtal 110 funtov.

— (Obesil) se je 9. t. m. pod streho svoje hiše neoženjeni sin premožnega posestnika Franc K. iz Zanožja. Storil je ta grozni čin v trenotji, ko ga je zapustila uže pamet.

— (Pasji davek.) Občini Št. Lenart v Slovenskih goricah in Marenberg pri štajerskem deželnem zboru prosita za pravico uvesti pasji davek 2 gold. od psa na leto.

— (Vojaška surovost.) Poroča se nam: V nedeljo 11. t. m. zvečer ob 9/9 pripetil

se je blizu kolizejske kasarne, ravno na tistem mestu, kjer pelje železnica čez gorenjsko cesto, tedaj skoro v osredji mesta, nezaslišani dogodek, prouzročen po vojaci tukajšnega magjarskega polka Sachsen-Meiningen. V omenjenej uri je šel namreč I. nadzornik tukajšnje prisilne delavnice g. Josip Krašovec s svojo soprogo in s poštnim konduktarjem g. A. Lipoglavškom v mesto. Zadnja dva sta bila za nekoliko korakov naprej, ter se ustavila pri hišici železniškega čuvaja, da bi počakala g. Kraševca, ki je bil ostal vzadaj. Naenkrat stopi nekov vojak polka Sachsen-Meiningen k njima, popade ženo za roko, ter jej reče, da mora z njim iti. Prestrašena žena mu odgovori, da je omožena in žena zaostalega Kraševca, kar je pa vojne sina Arpadovega jako malo brigalo, ter je po vsej sili zahteval, naj gre ona z njim. — Mej tem ju Krašovec doide in se pridruži; špičkarju razumljivo pove, da je napadena žena njegova, naj jo torej pri miru pusti. Na to pak kar udari vojak g. Kraševca tako silno po glavi, da se je takoj zgrudil na tla. Spremljevalec in napadena soproga počno kričati na pomaganje, ali kako so okolo stoječi vojaci pomagat prišli je dokaz, da je nekov podčastnik g. Lipoglavška kar atakiral s sabljo po hrbtu. Mej tem g. Krašovec zopet vstane, ali razsrjeni vojak ga z nova napade, mu razmesari uho in še ne dosti na tem, zgrabi ga za prsi, ter mu odtrga cesarski zaslužni križec s krono, katerega je Krašovec še le pred nekoliko meseci prejel za več nego 40letno zvesto službovanje od Nj. Vel. cesarja. — Še le inšpekcijski lajtenant je učinil tej nečuvanej surovosti konec, ter slednjega odpeljal v ječo. Nij dvomiti, da mu zaslužena kazni ne uide. Toda, kako zadostjenje bode dobil 60 letni, v 40 letnem zvestem službovanju osiveli vojak, državni uradnik in še le kot soprogo, kako satisfakcijo njegova, surovo užaljena, insultirana in do krvi tepena soproga? — Če bo taka disciplina mej garnizono, ne bodo si upali meščanje ni ob belem dnevu na sprehod!

Politični razgled.

Notranje dežele.

V **ogerskem** zboru se je zopet enkrat pokazal magjarski smešni šovinizem in magjarsko preziranje večine ogerskega prebivalstva. Ko se je ravno o podpori magjarskega gledališča, dejal je Srb dr. Miletić, da gledališče Magjarov se ne sme iz denarjev vseh narodnostij podpirati, ker Ogersko nij narodna država, ampak narodnostna država. Tudi Srb Polit je to misel izrekel. Minister Tisza pak je dejal, da je Polit brezposilovnost izgovoril in da bi bil zaprt, ko bi bil zunaj trdil, da ta država nij magjarska. In Hrvati-Slovani so te insulte svojim bratom tiho poslušali?

Slovaška Matica v Turoc-av. Martinu je na ukaz magjarske vlade zaprta. Poprej so oholi Magjari Slovakom gimnazije uničili, sedaj so jim še zadnje literarno gnezdo razdejali. To je barbarsko in res magjarsko. — In slovanski hrvatski poslanci v Tiszovem klubu nemajo nobene besede, nobene interpelacije za svoje brate Slovake? To je malo čudno!

Vnanje države.

Nemci v rajbu se Francozov bojé boljšnega vraga. Hóte tvrdnjave zidati, kane liti in priganjajo vse fabrike, ki so kaj za vojsko prevzele, naj se podvzajajo. V vojnih krogih so prepričani, da bode Francija precej udarila in se maščevala, kakor brž svojo vojsko organizira. Diplomati pa zopet pravijo, da do leta 1880 se od strani Francoske nij bati ničesa, do tčas ne bode še pripravljena. Osupnilo pa je vendar Nemce močno, kako jako se je Francija v kratkem času okrepcala, kakor bi se po tacih izgubah ne bila nobena država tega sveta.

Iz **Berlina** so se na enkrat burni vojni glasovi raznesli. Časopis „Post“ je prinesel članek, v katerem se pripoveduje, da bode nova vojna. Obseg tega članka se nij smel dalje telegrafovati. Na borzi so potlačeni. Kronprinz je do pólunoči z Bismarkom posvetoval se. Več oficirjev je šlo v Pariz študirat, kako napreduje francoska vojska. — Bismarkov časnik „Norddeutsche allgemeine Zeitung“ od 9. aprila priznaje, da je v članku časnika „Post“ mnogo resnice, vendar pravi, da za sedaj nemške mejnarodne razmere nijso še tako neugodne. Res je, da francosko oboroženje vznemirja Nemčijo, in da na Nemškem

vsak videč vé, zakaj se Francozi oborožujejo. Vendar (pravi Bismarkov list) nij poročilo „Post-e“ opravičeno, kar se Avstrije in Italije tiče. („Post“ je namreč poročala, da ima shod avstrijskega cesarja z italijanskim cesarjem protiprusk značaj.)

Pruski škofje so bili na cesarja Vilhelma vložili prošnjo, naj ne potrdi postave ki zapira in vstavlja škofom plačo iz državne kase, ako so državnim postavam nepokorni. Oni so trdili, da vzbujajo grenka čutila v nemških katolikih. Oficijozni časniki prinašajo sedaj tudi odgovor nemške vlade na to škofovsko pismo. V tem odgovoru se izreka, da škofji neresnico govoré, ako pravijo, da jim nij mogoče majnikovih cerkvenopolitičnih postav izpolnovati, ker v drugih državah katoliki enake postave izpolnujejo, samo v Prusiji jih nečejo.

Iz **Rima** poroča telegraf: „Osservatore Romano“ prinaša odgovor papežev na adresu, katero mu je izročil knez Hugo Windischgrätz v imenu večje mejnarodne deputacije. Papež je dejal, da ga ta demonstracija veseli. Navzlic sovražnikom cerkve, ki hočejo katoliško vero uničiti, ponavlja on svojo prekletev cerkvenih oskrnjevanj. Papež dalje prosi italijanskega kralja, ki svetnike šteje v svoji družini, in vse druge kormaniše držav, naj ne podpišejo dekreta, vsled katerega morajo tudi duhovni vojaki biti, ker to duhovenstvo uničuje. Papež dostavlja, da cerkveni očetje dokazujejo, kako so bili katoliki vedno najzvestejši podložniki svojih vladarjev. „Ne nehajmo svobodo cerkve terjati in molimo za spremembe“ je končal.

Deželni zbor štajerski.

V Gradci 13. aprila. [Izv. dop.]

Denes je bil hud boj v našem deželnem zboru in se je reševala stvar, ki je, da si na videz majhena, vendar velike važnosti za štajerske Slovence, ker so le-ti po krivičnem volilnem redu in po pritisku vlade v taki manjšini. Pri reviziji poslovnega reda, ki je bila denes v zbornici na dnevnem redu, hoteli so naši „stari“ Nemci narodnim slovenskim poslancem edino pravico vzeti, katero še imajo in rabiti morejo, namreč možnost in pravico interpelacije do vlade. Dosedaj je namreč v štajerskem deželnem zboru imel vsak posamezni poslanec pravico, vlado interpelirati. A v osnovi popravljenega poslovnega reda, kakor jo je

bil izdelal naš deželni odbor, morala bi vsaka interpelacija imeti 10 podpisov. Posebni odbor, ki se je za to spremembo volil je rekel, naj zadostuje 6 podpisov. Razumeje se, da so se Slovenci, ki sedaj niti 6 poslancev nima, morali vstaviti tej neliberalnej spremembi, katera je žugala popolnem usta zamašiti vsem našim narodnim terjatvam in pritožbam — in posrečilo jim se je.

Hvala nekoliko boljšemu stanju, ki ga naši poslanci v deželnem zboru imajo, potegnili je tudi liberalna levica s Slovenci, in pravniški klerikalci so morali uže iz lastnega interesa in iz tistih političnih vzrokov kot naši narodnjaki, glasovati za to, da ostane kakor je do sedaj bilo. Reuter je stavil protiven predlog, in rezultat je bil, da je predlog posebnega odbora padel z 28 glasovi proti 24. Torej le za 4 glase je prejšnjacej nevarnost odbita bila. Reči se mora, da je liberalna levica tu res enkrat držala se principa liberalnosti, „staro“ ali psevdoliberalna stranka Nemcev pak je s svojimi 24 glasi pokazala, da vse principe zataji, da bi le protivnika zadušila ali mu jezik zavezala. Pri tem je dobiček še nov, da se namreč more o kaki interpelaciji po sklepu zbornice debata začeti, kar v štajerskem deželnem zboru do sedaj nij bilo dovoljeno.

Določbe o interpelacijah so v §. 43. Prejšnji paragrafi so bili brez debate sprejeti. Pri omenjenem poročilu je Reuter branil pravico manjšin. Njega je podpiral Heilsberg.

Izmej slovenskih poslancev je govoril dr. **Dominkuš** o tej reči tako-le: „V tej pisavi §. 43. opravičnega reda, kakor ga deželni odbor in posebni odbor nasvetuje, nahajam jaz oškodovanje in omejevanje interpelacijske pravice, katero je dosedaj vsak poslanec imel. Večkrat je treba vlado interpelirati zavoljo čisto lokalnih, ali taci razmer in koristij, ki samo en kraj, eno občino zadevajo in so vendar za tist kraj važne; dostikrat se tudi interpelacija naslanja na dogodke ali razmere, ki so samo interpelantu znane, torej on odgovornost na se prejemlje; dalje imajo interpela-

cije tudi varovati narodne interese drugega v deželi bivajočega (slovenskega) naroda. V vseh teh slučajih bode teško, v nekaterih pa celo nemogoče dobiti terjano število podpisov, in pravica interpelovanja je potem iluzorična. V tej pravici pak je važna pomoč za odstranjenje slabostij, ki so se ugnjezdile ali se hočejo ugnjezditi v upravo, v pravici interpelacij je bramba konstitucionalnih prav, ker se javno mnenje na kontrolo kliče.

„Po mojej misli je torej dolžnost deželnega zastopstva, ki je naj prej poklicano za varba političnih pravic, naj te pravice rajši utrjuje, nego omejuje in krajša. Jaz tudi vzrokov ne morem najti, kateri so deželni in potem posebni odbor nagnili, da nasvetuje rečeno okrajšanje interpelacijske pravice. Zlorabil te pravice nij nihče, tudi vlada se o tem nij pritožila, a razmere drugih večjih parlamentov se ne dajo prisposodljati našej domovini in posebnim strankarskim razmeram, ki so v njej. Interpelacijska pravica se tudi ne upotrebljuje v imenu posameznega poslanca, nego v imenu poslančevega mandata in vseh njegovih volilcev, in jaz menim, da politična individualnost tolike važnosti, kakor je en cel volilni okraj za deželni zbor, vendar toliko vaga, da se mu mora pravica dati, vlado vprašati smeti.“

„Prijatelji zares naprednega razvitka v državnem in narodnem življenji si prizadevajo, forme najti in v veljavo spraviti, po katerih bi tudi volja manjšin povedana in popolnem izražena bila, prizadevanje, katero se meni isto tako pravično, kakor politično modro zdi, ker številna razmera strank v prebivalstvu in v zastopu nij v pravem soglasji; ker le svobodno izražanje svojega mnenja more voditi do sporazumljenja in zblizenja, in do zmage resnice.“

„Ker se ne more tajiti, da je ta ideja opravičena, ne morem misliti, da bi štajerski deželni zbor mogel in hotel manjšinam, ki so v njegovem krilu, tako okrajšati pravico do vlade vprašanja staviti, ter jim

vzel tako rekoč edino politično pravo, ki ga še imajo. Zatorej priporočam v interesu sporazumljenja mej strankami naše dežele in v interesu miru mej obema narodnostima, da se Reuterjev predlog sprejme.“

Kakor od spredaj uže povedano, bil je potem Reuterjev predlog sprejet in krivičen odborov nasvet zavržen.

Vojni oblaki.

Na političnem nebu so se bili te dni prikazali vojni oblaki. Sicer so se ravno tako naglo zopet poskrili, kakor so se bili prikazali, vendar so bili znameniti, ker so nam položaj razjasnili, kakoršen mora priti. — Boj, velik evropski boj, je neizogiben, vprašanje je le to, kako daleč v blžnjo prihodnost ga je mogoče odriniti. To je sedaj vsacemu misléčemu jasno.

Največ se ima bati Nemčija, da si je sedaj najmočnejša država. Da se Nemčija tudi res boji to je bilo zadnje dni vidno. Ta bojazen se je pokazala te dni v članku, ki ga je prinesel pod naslovom: „ali je vojna blizu“ velik berlinsk oficijozen list „Post“. V tem članku nemšk novinar okolo sebe gleda in britko toži, da se Francoska strašno oborožuje in to le proti Nemčiji, da je v Italiji ona stranka močnejša, ki je Francozom nevarna in da v Avstriji večina tako misli, kakor nadvojvoda Salvator in ne kakor vladajoči Prusijani. To so same nevarnosti za Nemčijo.

Nemška „kultura“.

V dunajskem konservativnem listu pripoveduje J. Fasangel, bivši urednik Düssel-dorfskega „Volksblatta“, kako je bil kot politični tiskovni kaznenec na Nemškem zaprt in kako surovo in barbarično je nemška ali pruska vlada z njim ravnala. Mesec dni je moral živeti ob vodi in suhem kruhu, ker se mu je ujetniška hrana gabila, a svoje mu pa dovolili niso. Tudi mu niso dovolili knjig in papirja, kar on zaznamuje kot duševno mučenje. Ko je njegov advokat to pro-

sil, zapirali so ga mej navadne lumpe vkup. — To je nemški humanizem, liberalizem, to nemška svoboda in kultura!

Zatorej mi vsem Nemcem in nemškutarjem, ki se pri nas širokoustijo s svojo kulturo in našo slovansko neolikanostjo, s svojo misijo na vzhod in jug in z družim nemškim humbugom, naj pridigujejo svojim rojakom malo več civilizacije, humanizma in svobode. Kakor tu omenjeni barbarični faktum kaže, je na Nemškem tega najbolj treba.

O uravnavi zemljiškega davka.

O tej važnej reči smo uže on dan na tem mestu govorili, naj nam bode dovoljeno, denes sprožiti dobro namenjen svet sl. okrajnim cenilnim komisijam in gospodom „vccenitvenim poslancem.“

V kratkem se namreč začne vccenitev posameznih zemljišč, katera je celó v rokah teh poslancev, ki so sami plačevalci gruntnega davka. Torej je neobhodno potrebno, da se gospodje vccenitveni poslanci, če hočejo delati da bode obdavkovanje razmerno, enako in pravično, pred vsem prav dobro podučiti morajo o vccenitvi.

Za to je c. kr. vlada izdala posebno knjigo: „Poduk o formalnem ravnanji pri vccenitvi posamnih zemljišč v ustanovljenje cene vrstnih tarif, vsled postave od 24. maja 1869 o uravnavi zemljiškega davka. Na Dunaji, tisk c. kr. dvorne in državne tiskarnice.“

Deželna komisija je pri preiskavanji in pregledovanji operatorov, ki so jej bili izročeni za popravljenje priobčnega tarifa, izprevidela, da se je pri cenitvi le zavoljo tega mnogo velicnih napak naredilo, ker se več udov okrajnih cenilnih komisij nij dalo iz postave dovolj podučiti.

Za dobro in korist prebivalstva, ki plačuje gruntne davek, bilo bi torej jako imenitno, ako bi udje okrajnih komisij, resp. poslanci pripravljeni se skazali, omenjene postave dobro naučiti se in se na tanko po njej ravnati.

Velik dobiček bi bil, ko bi precej v enej prihodnjih sej v teh komisijah udje skupaj brali to postavbo in si skupaj razlagali, kar je temu ali onemu nerazumljivo, ter se temeljito posvetovali.

Interpelacija do deželne odbora štajerskega.

Slovenski poslanci dr. Vošnjak, dr. Dominkuš in dr. Srnc so v štajerskem deželnem zboru včeraj v seji 17. aprila stali sledečo interpelacijo:

V 17. seji dne 4. oktobra 1874 lanskega deželnega zbora je bila sklenjena sledeča resolucija:

„Poročilo deželnega odbora o spremembah deželnega reda in volilnega reda za deželni zbor se na znanje jemlje, deželnemu odboru pak se nalaga, da dotične nasvete vsakako pred koncem IV. dobe deželnega zbora predloži“.

Sedanja četrta doba deželnega zbora se približuje svojemu koncu, ker imamo še samo eno sesijo prihodnje spomlad pred soboj. A dosedaj deželni odbor še nij zadostil danemu sebi ukazu in da si smo že sredi sesije, nij še predložil nasvetov o spremembah deželnega reda in volilnega reda za deželni zbor. Navdaja nas tedaj opravičena skrb, da se ti predlogi v tej sesiji sploh ne bodo storili, ampak do poslednje sesije odložili.

Želje in prošnje prebivalstva, da naj se volilni red za deželni zbor spremeni, niso iz najnovejše dobe, ampak celo tako stare, kakor dolgo deželni zbor po tem volilnem redu obstaja.

Ne gledé na splošno stališče, na katero se bode pred vsem ozirati, ali so naj tudi v prihodnje tako zvane interesne skupine podloga deželnemu zastopu, v katerem vprašanji je treba tehtnega premišljevanja in posvetovanja, nahajajo se v volilnem redu nejasne določbe, ki tudi po pozneje dodanih postavah niso dovolj jasne.

Število poslancev na razne skupine nij niti z ozirom na število prebivalstva, niti na

znesek davka razdeljeno; sploh pa je volilno pravo preveč omejeno, kar se ne zлага z državnimi dolžnostmi onih državljanov, kateri nimajo volilnega prava, in kar je tedaj krivično.

Ko se bodo odločila ta principijalna vprašanja, bode šlo za ne manj imenitne odločbe, kako se naj razdele volilni okraji, pri čemer treba v poštev jemati število narodov, davkovski znesek, topografično zvezo okrajev, enake narodne, gospodarske, in kulturne razmere.

Toliko gradiva se ne da v kratko odmerjenem času ene sesije temeljito predelavati. Treba je, da se o pravem času razglasijo dotični nasveti, da se poslancem daje prilika, podučevati se o nameravanih spremembah ljudstvu pa, da svoje želje, ako se ne strinjajo s predlogi, še lahko naznanja deželnemu zboru.

Iz teh razlogov vprašamo deželni odbor: Kakšne ovire so nasproti, da deželni odbor še nij predložil nasvetov o spremembah deželnega reda in volilnega reda za deželni zbor? In ali misli odbor dotične nasvete še v tej sesiji predložiti?

Razne stvari.

* (Smrt po „terni“.) V Novem Lichenfeldu pri Dunaji je dobil nedavno nekov glavnika, ki je s svojo rodovino živel v največji revščini v malej loteriji — „terno“. Ko so mu naznanili, da je dobil 252 gl., je radostno zavpil: „Izvrstno, jaz sem dobil terno!“ ter padel na tla zadet od mrtvuda, umrl je od veselja.

* (Požar v blaznici.) Iz Nizze se poroča listom, da je nedavno blaznica Sant Pont pogorela, ter ostalo je le golo ozidje. Ogenj je nastal ob 3 uri po pólnoči in sicer v kuhinjskih prostorih, pod izbami možkih blaznencev. Še le okolo četrte ure začel je delati pokrik nekov norec, kateremu pak niso verjeli, mislé, da čini to v blaznosti. Ali brzo so se prepričali, da gori, in dim se je tako v sobe valil, da skoro niso mogli dihati. Posrečilo se jim je večino blaznih še rešiti. Ker so bile glavne stopnice že zgorele, so tedaj rešili blazne po ozkih lesenih stopnjicah, katere so se pak tudi sesule, ko je bil poslednji rešen. Blazni so pobegnili na polje. Eden iz mej njih, bivši

duhoven, ki je bil prej, nego je postal blazen, zelo učen mož, nij hotel z ostalimi pobegniti, ter se je oklenil na oknevo omrežje v II. nadstropji. Zastonj je bil trud požarnih stražnikov, da bi ga bili rešili. Naenkrat so se vdrla tla in blazen je izginil v plamenih. Vrh tega sta izgorela še en mož in ena žena v postelji.

* (Dvojen roparsk umor na Dunaji.) Po noči 14. t. m. zgodil se je na Dunaji, na tako zvanih „turških šancah“ v krčmi „pri kralju Sobieskemu“ strašan roparsk umor. Umrjen je krčmar J. Schieder in njegova žena Alojzija. Omenjenega večera popijala sta namreč v tej krčmi dva neznana moža, ter kvartala na vse pretege, pripovedovaje si mej igro o kozakih in vojaci. Ko je odbila 11 ura, gre dekla Rozina Populorum spat, ter v krčmi ostaneta le krčmar in žena njegova sama z gostoma. O pólunoči naenkrat čuje dekla hrup, ali misleča, da se Schieder krega s svojo ženo, dekla zopet zaspi. Ona ni vedela, da sta baš v tem trenutku umorila neznana moža njenega gospodarja in gospodinjo, oropala in vzela soboj kar sta našla v denarjih, menda kacic 140 gld. in nekaj obleke. Se le zjutraj ko pride v sobo, vidi na tleh oba mrtva, v velikanskej luži krvi, krčmar je imel prerezan vrat od desnega do levega ušesa, žena pak velikanske rane v prsih, pokliče zraven ljudi iz sosedstva, ki so grozovitni čin naznanili policiji in dotičnim sodnijam. Slednje z veliko delavnostjo zasledujejo oba morilca, ves aparat dunajske policije je na nogah, celo kavalarija, da bi ju zasačili. Umrjenca sta se bila še le lani omožila, ter začela krčmariti.

* (Vérska blaznost.) V Iglavi na Moravskem je 12. t. m. po pólunoči prišel v iglavsko mestno stražnico rokodelc Josip Rosenfeld, ter povedal, da je ravno umoril z neko lopato svoja dva mala otroka. Dotična komisija se takoj napoti tja, ter res najde obe deteti v postelji, oba sta bila s krvjo kar oblita. Petnajstletni deček je imel na glavi pet ran od lopate prizadetih in devetletna deklica štiri. Mrtvi trupli so prenesli potem v mrtvašnico ondotne bólnice, morilca so pa izročili okrožnej sodnji. Bil je do sedaj priden, marljiv, ali jako pobožen človek, ki je uže nekočikrat dal na sebi poznavati vérsko blaznost. Na večer one strašne dógodbe je poslal svojega 15letnega sina po steklenico žganja, večinoj ga je izpil on, drugo pa da otrokoma naj izpijeta,

ob enem jima zapove, da naj molita in naj gresta spat. Na to je grozovitni oče odšel. V dveh urah pride domov nazaj, in najde otroka svoja speča v postelji. Hipoma popade v kotu stoječo lopato, ter ju tolče do smrti. Na policiji se je izgovarjal blizu takole: „Hotel sem se prepričati, je li povest o Abrahamu in Izaku v sv. pismu resnična, ter sem mislil, če sta otroka moja pobožna, mi bode uže kak angel zadržal roko, toda sadaj se je uže zgodilo!“ — Rosenfeld v zaporu neprenehoma moli. Eni pak pravijo, da je Rosenfeld zato umoril svoja otroka, ker se je hotel oženiti, a njegova ljuba nij marala zanj, ker ima otroke.

* („Lukamatija“ pri pogrebu.) Minólo sredo so v Plznji pokopali vodjo lokomotive pri železnici Franc Jožefovej g. Sokola, pri čegar pogrebu ste bili navzočni dve lokomotivi, na čast umrlemu in večjemu ginjenju pogrebcev. V Plznju je pokopališče sv. Miklavža na necém vrhu za kolodvorom dveh železnic, in torej mora vsak pogreb iti črez železnično progo. Te prilike ste se poslužili obe železnici, češka zapadna in Franca Josipa, ter v ta namen postavili na vsako stran železne proge eno lokomotivo. Lokomotivi ste bili v črnih zastavah, popolnem razsvitljeni in v pečeh zakurjeni. Iz dimnika se je polagoma dvigal dim in sopar je bučal v parnicah. Na vsakej lokomotivi so stali voditelji lokomotivni in kurjaveci črno oblečeni z prižganimi bakljami.

* (Umorí) z zavdanjem arzenika se posebno na nemškem Štajerskem množé, posebno pa žene svoje može na ta način v oni svet spravljajo. V Lipnici je mlada žena letos 13. marca svojega 75letnega moža tako ostrupila, da bi po tem mlajšega dobila. Sodnija jej je prišla na sled in jo zaprla.

Tržne cene

v Ljubljani 17. aprila t. l.

Pšenica 5 gld. — kr.; — rež 3 gld. 60 kr.; — ječmen 2 gld. 80 kr.; — oves 2 gld. 20 kr.; — ajda 2 gld. 80 kr.; — prosó 3 gld. — kr.; — kóruza 3 gld. 10 kr.; krompir 2 gld. 10 kr.; — fižol 5 gld. 70 kr.; masla funt — gld. 54 kr.; — mast — gld. 50 kr.; — špeh frišen — gld. 37 kr.; — špeh povojen — gld. 42 kr.; jajce po 1²/₃ kr.; — mleka bokal 10 kr.; govednine funt 27 kr.; — teletnine funt 20 kr.; svinjsko meso, funt 28 kr.; — sena cent 1 gld. 30 kr.; — slame cent 1 gld. 5 kr.; — drva trda 7 gld. 40 kr.; — mehka 5 gld. — kr.

Loterijne srečke.

V Gradcu 17. aprila: 50. 6. 41. 59. 43.
Na Dunaji 17. aprila: 69. 40. 28. 11. 76.